

Місце дисципліни «Судові та правоохоронні органи України» серед інших юридичних дисциплін

Організація судових та правоохоронних органів – один із початкових навчальних курсів, що дає вихідні знання про правоохоронну діяльність і органи, що її здійснюють. Навчальна дисципліна «Судові та правоохоронні органи України» тісно пов'язана з іншими суміжними навчальними дисциплінами.

До таких дисциплін належить теорія держави і права. Вивчення багатьох питань організації і діяльності суду, органів прокуратури, органів внутрішніх справ, органів Служби безпеки, адвокатури, юстиції, нотаріату вимагає загальноправового підходу до них, що дозволяє вивчити конкретні правові явища не у відриві від інших явищ, не в статичності, а в динаміці, розвитку, на фоні історичних подій, в порівнянні з накопиченим юридичним досвідом як в Україні, так і за її межами. Вихідні знання, необхідні для такого підходу, набуваються саме під час вивчення основ теорії держави і права.

Зв'язок з конституційним правом виявляється у визначенні ролі і місця правоохоронних органів у системі органів держави, характеристиці взаємозв'язку між ними, визначенні конституційних принципів їх побудови і діяльності. Здійснюється це, зокрема, на базі положень Конституції України, в тому числі й спеціально присвячених правам і свободам людини і громадянина, судовій владі, прокуратурі, адвокатури та ін.

Необхідно зазначити зв'язок дисципліни, що вивчається, і з адміністративним правом, одним із завдань якого є вивчення закономірностей організації функціонування органів виконавчої влади, а також процедури застосування адміністративної відповідальності за відповідні проступки. Такі органи виконавчої влади, як Міністерство юстиції України, Міністерство внутрішніх справ України та підпорядковані їм органи, здійснюють свої управлінські (виконавчі) функції одночасно з правоохоронними функціями. Тому аспекти їх організації і здійснення правоохоронних повноважень одержують необхідне висвітлення в курсі «Судові та правоохоронні органи України».

Курс «Судові та правоохоронні органи України», тісно пов'язаний з цивільним процесом. У курсі цивільного процесу вивчається діяльність суду під час розгляду цивільних справ.

Дуже тісно «Судові та правоохоронні органи України» пов'язані з кримінальним процесом, основне призначення якого – регулювання діяльності всіх правоохоронних органів, що здійснюють кримінальне провадження. Ця дисципліна дає уявлення про те, як повинні діяти правоохоронні органи під час розкриття кримінальних правопорушень, викриття осіб, які їх вчинили, і призначення заходів правового впливу до таких осіб, а також під час реабілітації осіб, незаконно притягнутих до кримінальної відповідальності. Вона також дає орієнтацію, як мають взаємодіяти ці органи між собою і з громадянами, інтереси яких порушені кримінальним правопорушенням. Організація правоохоронних органів значною мірою залежить від змісту діяльності, яку вони виконують, порядку (процедури) провадження конкретних дій. І, навпаки, зміст їх діяльності істотно залежить від вирішення організаційних питань, тобто від того, як, наприклад, повинні будуватися і фактично будуються відносини між прокурором і слідчим, прокурором і судом, адвокатом – захисником обвинуваченого і слідчим.